

Leonardo da Vinci (1452-1519)

Rusu Liliana

Cuprins:

ॐ **Cuvinte cheie**

ॐ **Renasterea**

ॐ **Artele**

ॐ **Leonardo da Vinci- Gioconda omenirii**

Renasterea

Renasterea trebuie vazuta ca o perioada de ruptura in evolutia ideilor si doctrinelor care au dominat Evul Mediu. Descoperirile stiintifice, geografice, inovatiile tehnologice vor determina o dezvoltare economica si demografica deosebita. Mentalitatile vor fi atinse de aceste schimbari: elita se va angaja in aceasta puternica miscare, plecata din Italia si care va cuprinde intreaga Europa.

Renasterea este epoca de afirmare plenara a omului si reprezinta si o impresionanta inflorire a artei, prin contrast cu Evul Mediu, vazut ca o perioada a dogmei si fanatismului cuprinde secolele XIV-XVI in Italia, secolul al XVI-lea in Franta, Germania si Tarile de Jos, iar in Anglia si Spania includ si inceputul secolului al XVII-lea.

Artele

Publicul artistic al Renasterii este constituit in esenta din burghezia citadina si societatea de la curtea principilor. Personalitatea artistului iese din anonim. Colectiile de opere de arta devin tot mai importante ornamant palatelor. Paralel cu instaurarea sistemului bancar european, incepe sa se manifeste pentru intaia oara libera concurenta intre artisti.

Pentru perioada Renasterii, trebuie retinute numele a cinci mari pictori.

Leonardo da Vinci (1452-1519) deseneaza perfect si isi aureoleaza personajele prin clarobscure. Cele mai cunoscute din capodoperele sale: "Fecioara intre stanci", "Cina cea de taina", "Leda", tabloul disparut si "Gioconda". Ultimii ani petrecuti in Franta vor fi consacratii desenului.

Michelangelo (1457-1564) a fost pictor, sculptor, poet convins ca toate artele "se reduc la forma ideala". El afirma ca pictura este cea mai buna daca se apropie de sculptura. Aceasta se gaseste in "Judecata de Apoi" si in "Geneza".

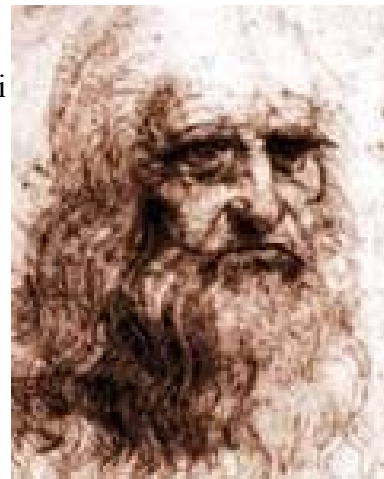
Raffaello Sanzio (1483-1520) picteaza in Florenta, apoi la Roma. Armonia si echilibrul se regasesc in opere ca "Fresca Glatiei", "Scoala din Atena", "Portretul lui Iuliu".

Tiziano Vecellio (1477-1576) a fost doar pictor. Opera sa respira cand ardoare ("Fecioara in templu") cand senzualitate ("Venus", "Amorul sacru si amorul profan").

Benvenuto Cellini (1500-1571) este recunoscut pentru cizelarea bijuteriilor si pieselor de orfevarie. A gravat si un numar mare de medalii. A sculptat "Perseu taind capul Meduzei".

Leonardo Da Vinci (1452-1519)

O personalitate a Renasterii. Cineva care stie foarte mult, al carui domeniu de interes este foarte larg si foarte adanc, a carui atractie pentru cercetare este inepuizabila. Pictor, sculptor, inginer, arhitect si savant. Leonardo s-a nascut in 1452, in localitatea Vinci din Italia. Ca ucenic, a dovedit talent pentru pictura si sculptura. Curand dupa aceea au venit proiectele de inginerie, anatomie, arhitectura, ilustratie stiintifica, cartografie, matematica, optica. Cu toate ca marile sale opere de arta sunt doar cateva, intre care Mona Lisa si Cina cea de taina, marele rival al lui Michelangelo, cu caietele sale de note, dezordonate dar copioase, continua sa ne seduca.

Leonardo da Vinci(1452-1519), artist florentin, unul dintre marii maestri ai Renasterii, pictor celebru, arhitect, inginer, sculptor si om de stiinta. Profunda lui dragoste pentru cunostinta si cercetare a fost cheia Incercarilor sale artistice si stiintifice. Inovatiile sale In domeniul picturii au influentat cursul artei italiene pentru mai mult de un secol dupa moartea sa, si studiile sale stiintifice – In anantomie, optica si hidraulica – au anticipat multe dintre realizările stiintei moderne.

Leonardo da Vinci- Gioconda omenirii

Leonardo da Vinci, considerat de catre contemporanii sai artistul cel mai misterios, simbolizeaza spiritul enciclopedic renescentist. El a fost sculptor, arhitect, pictor, cercetator, inventator, teoretician, inginer, muzician si poet. Fire iscoditoare, doritor sa cunoasca lumea Inconjuratoare, preocupat sa gaseasca solutii noi, Leonardo a pus stapanire pe epoca sa, transformand-o, propunandu-i noi idealuri, oferindu-i modele de urmat. Influenta sa nu s-a manifestat doar asupra concetatenilor sai, spiritul si gandirea sa depasind cu mult hotarele Italiei; el devine reprezentantul inteligentei si geniului uman. Aceasta amprenta pe care si-a pus-o asupra secolului a fost Insa cea mai durabila. A avut numerosi discipoli In epoca si a fost apreciat cu aceeasi intensitate peste secole. A fost un artist singular si un om singuratic, preocupat doar de cercetarile si operele sale.

Din pacate, datorita preocuparilor sale multiple, nu a avut timpul necesar sa se ocupe numai de pictura, adeseori chiar si In timpul vietii reprosandu-i-se acest lucru.

Leonardo da Vinci s-a format ca fiind ucenic In atelierul lui Verrocchio de la care va Invata modelarea formei, ajungand sa inventeze propria solutie de modelare prin clar-obscur si unde se va familiariza cu surasul ambiguu, misterios al personajelor lui Verrocchio. Ca teoretician, si-a expus de nenumarate ori gandirea si principiile artistice. El a considerat ca arta este o lucrare a mintii, a ratiunii (cosa mentale). Dintre toate artele, pictura este singura demna sa reprezinte natura (inclusiv cea umana) si singura care poate sa o transpuna In imagine fara sa o copieze, ci doar sa-i smulga tainele.

Cea mai importanta lucrare In care vorbeste despre problema artei se numeste „Tratat despre pictura”. Aici sunt prezentate observatiile sale legate de studiul picturii, oferind solutii viabile foarte moderne, Inaintea marilor teoreticieni de peste secole, Delacroix, Cezanne, Gauguin s.a. Din pacate,

din punct de vedere practic, In picturile sale nu se regaseste aproape nimic din numeroasele sale teorii, chiar si recomandările sale privind folosirea de gradeuri de albastru pentru sugerarea adancimii, infinitului fiind aplicate doar In cateva fundaluri de lucrari.

Tinzand toata viata spre perfectiune, Leonardo a fost deosebit de scrupulos, lucrând si reluând o lucrare, multi ani de zile. Este celebru cazul „Giocondei”, pe care a purtat-o cu sine prin toate peregrinările sale, inclusiv In Franta pentru a mai adauga mereu cate ceva, pentru a mai reveni asupra unor detalii. Datorita scrupulozitatii sale, dar multiplelor sale preocupari, creatia sa artistica este relativ redusa, desenele si schitele prealabile fiind mult mai numeroase decat lucrarile finite. Din aceste putine lucrari, au rezistat pana la noi, un numar si mai mic, existand astazi numeroase referiri ale contemporanilor despre lucrari ce au disparut si nu se mai gasesc.

A fost un desenator de exceptie, considerand desenul ca esenta a ratiunii, prioritar, culoarea devenind doar un element ajutator, adaugat, care Imbraca formele pentru a le Intelege.

Accentuand chiar si In scrierile sale asupra rolului liniei (ca expresie a ratiunii), Leonardo este preocupat si de probleme de perspectiva geometrica, dar si aeriana, de constructia si unitatea planurilor si a spatiului, precum si de constructia propriu-zisa a trupurilor sau expresivitatea chipurilor personajelor sale. Din lucrarile sale ramase neterminate (este vorba de doua lucrari: „Adorata magilor” de la Florenta si „Sf. Ieronim” de la Vatican) se pot azi desprinde etapele parcurse de artist In conceperea unei lucrari.

Primul lucru pe care-l realizeaza este desenul Intregii sale compozitii (face numeroase schite prealabile pana la definitivarea variantei finale pe care o transpune pe panza). Unele parti ale acestuia sunt doar conturate, altele abia schitate, pentru ca unele sa fie complet terminate, mergand cu desenul pana la cel mai mic amanunt sau detaliu. Peste compozitia desinata cu toate amanuntele, vine si depune culoarea, considerata secundara. La Inceput aseaza doar una singura, de obicei brun, peste ea revine cu un desen In acelasi ton (din care cauza lucrarile sale par monocrome), iar la final, peste, Intinde si alte culori necesare, In straturi subtiri si transparente.

In realizarea formei, el nu se multumeste numai cu linia (care nu este continua, de contur). Pentru a sugera atmosfera, Invelisul de aer din jurul formelor, modelarea se face prin treceri gradate, fine, voalate de la lumina la umbra. Acest procedeu descoperit de el, numit ”sfumato” li permite constructia fie a volumelor, fie a planurilor, sugerand In acelasi timp gratia si misterul personajelor.

Personajele, reale sau sacre, sunt desenate mai Intai goale (asa cum face si Rafael sau Michelangelo), cu toate detaliile anatomice (pentru a gasi pozitiile firesti ale muschilor Intr-o actiune) dupa care sunt Imbracate cu acele vesminte care se potrivesc cel mai bine formei corpului, care nu stingheresc miscarile personajelor, pozitiile sau atitudinile naturale ale trupului.

Face numeroase studii dupa diferite tipuri umane, fiind printre putinii In epoca interesat si de chipuri anormale, monstruoase, caricaturizate (spre exemplu celebrele sale portrete de nebuni).

Dorinta sa de cunoastere Il determina sa surprinda acele detalii care Il pot duce la obtinerea unui maxim de expresivitate. Cele mai frecvente personaje sunt cele feminine, chiar si barbati sai avand un aer usor efeminat, gratios si misterios. Aceste personaje feminine, chiar si In cazul celor portretizate dupa model (ex. Mona Lisa del Giocondo) devin personaje ideale, general valabile. Ele reprezinta idealul de frumusetate fizica si morala pe care-l concepe Leonardo. Fie sub forma madonelor, fie sub forma unor tinere femei portretizate, acest ideal se concretizeaza In chipuri cu ovale delicate, cu pleoape grele, Inconjurate de mister si gratie. Aceasta enigma ce Inconjoara figurile este sporita prin amplasarea lor Intr-un peisaj de asemenea plin de mister (grote, stanci, ape etc.).

Construite cu multa rigoare, compozitiile lucrarilor sale sunt simple si clare, planurile fiind fragmentate In doua zone bine determinate. In primele planuri se desfasoara actiunea propriu-zisa, iar fundalul se deschide spre peisaj. Personajele nu sunt incluse In peisajul cadru, detasandu-se cu claritate de el. De regula, mai ales In compozitiile cu madone, foloseste asezarea In piramida, ceea ce le confera stabilitate, calm si liniste. Exista, fara sa fie exprimata prin linii diagonale sau oblice, un anumit ritm (lent) al miscarii, bratele si pozitiile personajelor aflandu-se Intr-o relatie aproape muzicala, de continuare a miscarii.

Ca lucrari, In „Fecioara Intre stanci” reprezinta In acelasi cadru Intalnirea dintre Fecioara Maria, Sf. Ana si copii Isus si Ioan. Lucrarea a fost realizata In doua variante, una mai timpurie, si alta mai tarzie. Cu mici diferente Intre ele, una din lucrari se afla la muzeul Luvru din Paris, iar cealalta la National Galery din Londra. Personajele feminine- Sf. Ana si Fecioara, au chipurile specifice personajelor lui Leonardo, Intruchiparea idealului sau feminin. Asezate In centrul compozitiei sub forma piramidei, In primele planuri, personajele constituie centrul de interes al lucrarii, si se detaseaza de fundalul neobisnuit si plin de mister, reprezentat de stancile unei grote (ca neoplatonician Incearca sa ilustreze aici simbolul grotei). Printre aceste stanci, prin cateva deschideri se Intrevede albastrul departarilor. Intre personaje exista o stransa legatura si unitate determinata de gesticica fiecaruia, mainile si pozitiile trupurilor sau capetelor conducand privirea de la un personaj la altul.

„Buna Vestire” este o lucrare mai de tinere, In care cele doua personaje- Ingerul vestitor si Fecioara- sunt asezate Intr-un peisaj, detasandu-se pe fondul acestuia. Fecioara are deja trasaturile distinctive ale femeilor lui Leonardo, ovalul usor prelung al fetei, suavitate, pleoapele grele si este Inconjurata de un aer de mister. Compozitia este simpla, organizata pe verticale si orizontale, ceea ce-i confera stabilitatea si calmul atat de prezentate In lucrarile lui Leonardo.

„Fecioara, pruncul si Sf. Ana” sunt asezate Intr-un cadru format de un peisaj luminos, deschis spre orizont, integrarea lor In acest peisaj, fiind mult mai evidenta si naturala.

Portretul „Mona Lisa del Giocondo” executat Intre 1502-1506 este cumparat de regele Frantei Francisc I, care-l invita pe Leonardo la curtea sa. Reprezinta una din celebrele femei ale timpului, frumoasa, inteligenta si spirituala. Ea se Inscribe pe linia madonelor cu trasaturile pline de gratie, aici adaugandu-se In mod evident surasul enigmatic ce o va face atat de celebra. Interesul pictorului se va Indrepta In special asupra subtilitatii expresivitatii- contrastul dintre seriozitatea ochilor si zambetul misterios- perfectiunii desenului si mai putin asupra cromaticii, lucrarea fiind monocroma. Pentru a spori impresia de mister, Gioconda este asezata In fata unei deschideri (este o reteta folosita frecvent In epoca) prin care se vede un peisaj fantastic si la randul sau misterios (formele de relief din partea stanga a tabloului nu par a se continua In mod firesc cu cele din partea dreapta; folosirea valilor, dealurilor, apelor este facuta cu buna intentie si In concordanta cu anumite Intelesuri filozofice, simbolice).

”Cina cea de taina”- este o lucrare In tehnica frescei si decoreaza un perete al trapezei manastirii Santa Maria delle Grazie din Milano. Este o comanda a calugarilor de aici, comanda pe care Leonardo a terminat-o destul de greu datorita preocuparii sale obsedante pentru gasirea celor mai adecvate chipuri si expresii pentru personajele sale. Se spune ca cel mai mult si-a pierdut timpul pentru a gasi figura lui Isus, astfel Incat calugarii nerabdatori l-au somat sa termine lucrarea.

De asemenea, În realizarea frescei, Leonardo inventatorul a adus numeroase noutati În tehnica, astfel încât datorita retetei și procedului inventate, după numai cativa ani, fresca s-a deteriorat și exfoliat din lipsa de aderență a pigmentului de culoare de baza și a formării unui strat microfonic de aer între suport și stratul de pictura. La aceasta stare de deteriorare a contribuit și faptul că la un moment dat, sala trapezei a fost transformata În grajd. Tematica aleasa nu este noua, ea este una din cele mai frecvente și îndragite teme începând de la Giotto. Singulara și neobisnuita este interpretarea ei, precum și așezarea personajelor. În primul rând fiind vorba de sala de mese a unei mănăstiri, Leonardo ține cont de specificul salii și își plasează personajele sacre de-a lungul unei mese lungi și drepte și toate de aceeași parte. Se creează astfel iluzia spațială și senzația că mesenii din această lucrare sunt alături de cei reali din sala de mese. Își alege din povestirea biblică nu momentul atât de des reprezentat și anume cel al ruperii pâinii de către Isus, ci taina cuminecturii, ci un moment inedit În care Isus declara: ”Adevăr, adevăr graiesc vouă, unul dintre voi mă va vinde”. Leonardo va surprinde reacția fiecărui participant la cină, protestul față de această trădare. Surprinde În concordanță cu personalitatea, caracterul și temperamentul fiecăruia, expresivitatea chipului, înregistrând 12 ipostaze diferite. Așezarea celor 12 Apostoli pe o friză de figuri văzute frontal, permite o bună citire a expresivității fiecărui chip.

Compoziția este În același sens, deosebit de simplă, Isus fiind axul de simetrie și centrul de interes, restul personajelor repartizându-se simetric, În grupuri de câte trei, de-o parte și de alta. Cină se desfășoară Într-un spațiu interior dominat de un cadru arhitectonic văzut În perspectiva liniară. În spatele personajelor se profilează cerul albastru prin trei ferestre ce dau spre exterior.

„Ioan Botezătorul” (neterminat) este reprezentat tânăr și pare a fi idealul masculin, foarte apropiat de cel feminin.

În solilocviul existenței și creației lui, Leonardo da Vinci rămâne un pisc, care a pecetluit În unicătatea spiritualității omenirii, o ființă, cum scria discipolul său apropiat, pictorul Francesco Mezzi, „un om așa cum Naturii îi este cu neputință să mai creeze altul”.

Secolul al XV-lea reprezintă apogeul picturii renascentiste, este cel al marilor personalități artistice, a spiritelor enciclopedice.

Cuvinte cheie:

✂ Renasterea	✂ Savant
✂ Artele	✂ Om de știință
✂ Leonardo da Vinci	✂ Opere de artă
(1452-1519)	✂ Artist florentin
✂ Capodope	✂ Unul dintre marii maestri ai
✂ Pictor	Renasterii
✂ Pictura	✂ Tablou Mona Lisa
✂ Sculptor	✂ Una dintre cele mai
✂ Sculptura	renumite picturi care a existat
✂ Inginer	
✂ Arhitect	